

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCYI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GAZETA CZĘSTOCHOWSKA

REDAKCJA

Częstochowa II-ga Aleja Nr. 38, telefon Nr. 50

Pod kierunkiem

ZYGMUNTA TRZEBIŃSKIEGO

ADMINISTRACJA

Częstochowa II-ga Aleja Nr. 43

Warunki prenumeraty i ogłoszeń na stronie 4-ej.

Cena 3 kop.

Redaktor lub jego zastępca przynajmniej interaktywnie codziennie z wyjątkiem dni świątecznych, od godz. 7 3 wieczorem

II-ga Aleja № 43. TEATR „ODEON” W. KRZEMIŃSKIEGO (Najstarszy w Królestwie)

Od soboty 9 do wtorku 12 Kwietnia (włącznie) Zupełna zamiana programu!

Andrzej Chmier (Dramat historyczny z czasów rewolucji francuskiej) *Wieniec z róż* (dramat)
W krainie wiecznych lodów: *Polowanie na wielorybs. Polowanie na psy morskie.*
Spiebergan i t.p. (Zajmujące zdjęcia z natury w kolorach) *Wyroby z ceramiki* (zdjęcia z natury)
Kubuś an *alkocholik* (komedia) *Zemsta kwiatów* (fantazja w kolorach)

Na scenie tylko do wtorku (włącznie) Nowość!

„Asmodea” Fantasmagorja czarodziejska

Zmiana programu w każdą środę i sobotę. W Kaloskopolach wystawiono: **Widoki Bośni**

Ceny miejsc zwykłe. Szczegóły w afiszach i programach.

TEATR „OAZA” I ALEJA II.

DZIŚ
BAGNIEWSKA I SZOSLAND W „OAZIE”

Szczegóły w programach
Program obrazów niezrównany.

Więcej wytrwałości!

Do obrazu rozwoju spożywczych towarzystw współdzielczych w Częstochowie, przedstawionego na tem miejscu w dwóch artykułach przez p. Walentego Uljańskiego, chciałbym dodać kilka uwag. Zawsze interesowałem się bardzo towarzystwami współdzielczymi, bo jak słusznie mówi p. Uljański, w nich tkwi nasza siła ekonomiczna. A że pracowałem także lat kilka zagranicą, mogę więc porównać, jak pojmują kooperatywy tam, a jak pojmują u nas. Porównanie to wypadła w zupełności na naszą niekorzyść.

U nas ludzie pracują z zapalem i interesują się gorąco losem stowarzyszenia tylko z początku. Później powoli opuszczają zajęta placówkę, przestają przychodzić na zebrania, a wreszcie nie placą nawet dobrowolnie na siebie przyjętych składek członkowskich.

Ludzie, którzy się gorąco losem stowarzyszeń współdzielczych u nas zajmują, muszą to widzieć. Cała praca spoczywa tylko na barkach zarządu. Mało który człowiek, a gdzie indziej i żaden nie zajdzie w ciągu roku do biura dla dowiedzenia się, jak się też Towarzystwo rozwija, jaki jest stan jego interesów i t. d.

Przynajmniej więc powinni wszyscy członkowie przychodzić na zebrania ogólne. Zebranie ogólne jest przecież najwyższą władzą stowarzyszenia, powinno omawiać środki, zdążające ku utrzymaniu instytucji i nadal, ku jej rozwijowi i ulepszeniu. Gdy ludzie, którzymi instytucja stoi, którzy cały swój wolny czas na dobro instytucji obracają, będą widzieli dobrą wolę i u innych członków, nabiorą większej otuchy do dalszej wyteźonej pracy.

Ale jakie ma to robić na nich wrażenie, gdy najczęściej pierwsze walne zebranie nie dochodzi do skutku dla małej liczby obecnych, a na drugim jest również bardzo mało osób, a w każdym razie mało w porównaniu z ogólną ilością członków. Przyjść na zebranie ogólne jest obowiązkiem, który członek przyjmuje na siebie z chwilą, w której się do stowarzyszenia zapisuje. Nie spełniając tego obowiązku wyrządza krzywdę instytucji i tym członkom, którzy wypełniają należycie swój obowiązek, bo ich zniechęca do pracy.

Dzieje się tak u nas w całym kraju i nie tylko w stowarzyszeniach współdzielczych. W innych towarzystwach jest jeszcze gorzej. I cóż si... dzieć później, że instytucje u nas najczęściej są słabe i chorowite.

Zagranicą, n. p. w Niemczech albo w Belgii, dzieje się zupełnie inaczej.

Tam, gdy się zawiązuje stowarzyszenie przy małym nawet udziale osób i przy małych zasobach materialnych, rozwija się ono z roku na rok i po latach niewiele przeistacza się w instytucję silną, potężną i ilością swych członków i sumą kapitałów, bo tam każdy członek w zupełności jest zespolony ze stowarzyszeniem, do którego należy. Tam się nie wtlacza wszystkiego na barki wybranego zarządu, lecz się współdziela jego pracy bądź radą, bądź wykazywaniem błędów (nie przez zamiatowanie do krytyki wogóle), bądź wreszcie zjedynwaniem nowych dla instytucji członków.

Gdyby i u nas tak było, gdyby i u nas członkowie ściślej jednoczyli się ze stowarzyszeniem, gdyby każdy zjednał choć po jednym nowym dla instytucji członku, jak pięknie by się wtedy nasze stowarzyszenia ku pożytkowi ogółu rozwijały.

Pracownik fabryczny.

Monopol naftowy.

Rząd austriacki w konsekwencji swoich zarządzeń powziął zamiar zaprowadzenia w Austrii monopolu naftowego, a równocześnie prasa wiedeńska uderzyła na alarm na temat protegowania przemysłu galicyjskiego kosztem państwa.

Myśl zaprowadzenia monopolu nie jest nową. Powstała ona przed dwoma laty, kiedy przesilenie naftowe w Galicji doszło do punktu największego napięcia. Nadprodukcja ropy w Galicji doprowadziła wówczas do tego, że cena surowego produktu spadła do jednej czwartej kosztów produkcji. Wówczas monopol państwowy, zapewniający producentowi choćby skromny zyszek, bo gwarantujący mu racjonalną cenę, przed-

Fabryka wyrobów cementowych majątku „OSTROWY”

J. C. W. Wielkiego Księcia Michała Aleksandrowicza.

Wyroby: dachówki, rur różnych wymiarów i form cegły, płyt podłogowych i trotuarowych, różne upiękosenia fasad i t.p.

Przedstawicielstwo i biuro sprzedaży w firmie „Miot” w Częstochowie ul. Dojazd № 29 telefon № 203.

KRUSZYŃSKI I PROSZOWSKI

Częstochowa, Aleja II-ga, dom własny.

Pierwszorządny Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamieniarski i Sztukatorski

Zakład w roku 1897

RYDZEWSKI i S-ka Instalacje: Oświetlenia elektrycznego, przenoszenia siły i prądu na

partaków, fabryk. Kanalizacja, wodociągi, materiałów technicznych i elektrotech.

ADMINISTRACJA „GAZETY“

przeniesiona do sklepu własnego przy ul. Aleja II № 43

! Czas odnowić prenumeratę na kwartał II !

stawał się jako ratunek produkcji. Wówczas też rafinerowie, korzystający z katastroficznych cen ropy, zachowywali się wobec tej myśli niechętnie, zwłaszcza w nadziei, że doprowadzyszy do jakiegoś takiego porozumienia z Amerykanami, w Europie będą mogli kupować ropy za bezcen, a sprzedawać naftę drogą.

Dziś sytuacja się odmięła. Dzięki energicznej inicjatywie galicyjskiego krajowego Związku producentów a przychylny postawie rządu, budowa licznych zbiorników na ropy usunęła potrzebę rzucania jej na targ za każdą cenę, kontrakt z rządem o opaleniu lokomotyw ropalem zapewnił zbyt części nadtężonej produkcji, ceny poszły w górę i dziś zaczynają przekraczać przeciętne koszty produkcji, co przy szybach bardziej nad przeciętne wydatnych oznacza już piękny zarobek.

Z drugiej zaś strony rafinerzy austriacy nie doszli do porozumienia z Amerykanami, bo im zabrakło najważniejszej do tego podstawy: porozumienia między sobą samymi. „Standard Oil C-o“ chcą złamać opór fabryk austriackich, nie wahał się poświęcić milionów i obniżał systematycznie cenę fabrykatu, podtrzymując ze swojej strony zwykłą tendencję surowca, aż wreszcie doszło do paradoksalnej zupełnie sytuacji, iż cena produktu surowego zaczyna przewyższać cenę gotowego fabrykatu. Dłuższe trwanie tej sytuacji grozi oczywiście ruiną przemysłowi rafinerskiemu w Austro-Węgrzech.

Łatwo się domyśleć, że zaprowadzenie monopolu naftowego dziś leży przedewszystkiem w interesie rafinerji. Przez ustanowienie ceny zakupu materiału surowego przez rząd i następnie przez rafinerję, powstrzyma się zwykły cen materiału surowego.

Galicja wprawdzie posiada dziś już bardzo poważny przemysł rafinerski, ale z natury rzeczy jest przedewszystkiem krajem surowca. Galicja więc może do pewnego stopnia zarzucać rządowi austriackiemu, że chce produkcji odebrać możność dalszej zwykły i odbicia przez nią lat kłębki.

(2)

o wyższe uczelnie handlowe.

W Petersburgu w ministerjum przemysłu i handlu odbyła się narada w sprawie utworzenia w państwie wyższych uczelni handlowych. W naradzie uczestniczyli również okręgowi inspektorowie szkół handlowych, a w tej

liczbie i inspektor okręgu warszawskiego.

Na naradzie tej opracowano typ wyższych uczelni handlowych, mających powstać niebawem w państwie. Podczas narady poruszono również kwestję, czy podobne uczelnie wyższe mogą powstawać w Królestwie Polskiem z wykładem w języku polskim, na mocy przepisów z r. 1905. Ponieważ kwestja ta wkraczała w sferę polityki ogólnopolskiej, przeto ministerjum przemysłu i handlu zasięgnęło opinji Rady ministrów. Rada ministrów orzekła, że zamierzone wyższe uczelnie handlowe mogą być zakładane w Królestwie Polskiem, jednakże tylko z wykładem w języku rosyjskim i na warunkach ustanowionych dla Cesarstwa, powstanie zaś wyższych uczelni handlowych z wykładem w języku polskim mogłoby zaszkodzić sprawom uniwersytetu i politechniki warszawskiej; z tego punktu widzenia Rada ministrów jest przeciwna powstawaniu w Królestwie Polskiem jakichkolwiek wyższych uczelni z polskim językiem wykładowym.

Uroczystość Chopinowska w Lutni.

22-go lutego sto lat temu urodził się najgenialniejszy muzyk polski Fryderyk Chopin. Obecnie, jednocząc się sercem z wszystkimi, którzy składają hołd wielkiemu muzykowi polskiemu—Lutnia naza w dniu dzisiejszym uczy go wspólnym koncertem.

Znakomity pianista Henryk Melcer odegra wiele cenniejszych arcydzieł mistrza.

Zatem między innymi odtworzy poloneza As—dur. Współczesny Chopinowi Liszt wystał naszym mistrzowi wspaniałym pomnik w literaturze, — rozbił ją poświęcił szczególnie zalety wszystkich dzieł mistrza.

o polonezach tak pisze: „Polonezy—fantazje należą do liczby tych dzieł, które są nacechowane gorączkową trwogą, wszędzie tam elegijne panuje zamroczenie, mieszanina odupiałych spojrzeń, melancholijnych uśmiechów i złowieszczych przeczuć, jak bywa w człowieku, zewsząd obsacjonym przez złą dolę. „O polonezie (Fis—mol) tak pisze: „Główny motyw stanowi tu melodia złowieszcza, podobna do chwili poprzedzającej wybuch nawalnicy, mniemasz słyseć dochodzące cię zdala wykrzyki roz-

dem i całować się z nim będziemy, całować się będziemy wszędzie, dopóki nie zbraknie mięsc do całowania. Pierwsze kroki już zrobione—reszta od was zależy, cytojenie!

Tego czynu nigdy chyba nie zapomnimy i czyż dziwne się można, iż wdzięczności miasto czyn ten pragnie w pamięci utrwalić. Długo radzono w jaki sposób to uczynić. Zdania rozszarpały się; gdy jedni proponowali ustawienie pomnika z odpowiednim napisem, inni zalecali utworzenie przytułku dla podupadłych, dzięki zabiegliwości rady rodzinnej sieroć, inni jeszcze—odbić medalu brzęczącego. I tak turbowano się i lamano głowy darennie, aż stała się rzecz, która zdumiała i zastanowiła wszystkich niby biblijne „mane, tekell, fares“ w pałacu baltazarowym. Zakwiła różdżka oliwna. Jak się to stało i za czyją sprawą—milić na razie kromki.

Ranku pewnego ujrzało, iż droga, wiodąca do rezydencji wszechomawianego w pasterzyku niniężym męza upekłyrała się dwoma rzedami smalskich i powiewnych, niby obubienice, brzozek—

Rajcy mięscy struchleli; droga należy do potwierzonego ich pieczy miasta, a więc oni do najlepiej wiedzieć powinni, kto, co i jak? Nie wiedzą. Zamyślił się najcwieciej szlachcisi i potuśnili, bo jakżeż przeczć dawniej mogli, iż ta najważniejsza arterja leparzych ideałów

paczy, niby wzywając rzucone w twarz odradu wszystkim żywiotom. Uporczywie wracanie do tej samej toniki sprawia wrażenie przygluszonycy, ale z całą zawziętością padających uderzeń gromu.

U najcenniejszych mistrzów nie znam nic coby dorównać mogło wrażeniu, jakie sprawia ten ustęp, przerwany znaga sceną najspokojniej sielską—tańcem wieśniaczym tak idyllicznego stylu, że zdaje się być przejętym wionia mactrzanki. Mazurek ten niewinny zamiast złagodzić uczucie zasumucenia, któremu uległa na początku, tak cię uderza, że niemal ulgą jest doczekać ci się powrotu pierwotnej dramatycznie — tragicznej frazy; jakbądź z nią razem odzyskujesz widokowo bezowocnych szamotań, ale wolnych przynajmniej od uśmiechu tego szczęścia, tyle w sobie dobrodusznego, a tak niepragnącego sławy.

Mazurki Chopina ekspresją swoją całkiem się od polonezów różnią. Niezmiernie delikatne odcienia, światła a zmiennie, zastępują tu jaskrawi i pelen siły koloryt poprzecznych kompozycji. W tym względzie pieśni ludu niewątpliwie za pierwowzór Chopinowi służyły. Poetja z muzyką wzajemnie się wspomaga. Przy muzyce stosownie do okoliczności improwizują się słowa, stąd i zwiążek tej poetji z rozlicznymi z życia wspomnieniami.

Wiele zatem utworów poetyckich muzyka Chopina zrodziła. Lud nie tylko przy tańcu śpiewa. W polu czy w lesie, w żniwa, czy przy cepie, na pokosach, na gorze, przy dojzeniu krów, przy kółworktu, z jarmarku, z odpustu lub z pastwiska wracając, chętnie im pieśnią się cieszy.

Gdy lud śpiewa, to znaczy że poetja ma w sobie — to znaczy, że z zarodku ma materiał do bytowania. Z tej to samorodnej poetji Chopin czerpał jak z ożywczej krynicy, więc i dzieła jego również wicznie bytować będą. Zatem częst niech będzie Tobie, coś umiał tak głęboko odczuwać niedolę bliźnich swoich, coś cierpił za wszystkich i za wszystkim! Cześć Tobiel, coś tżami rzęsilistemi niejednokrotnie zrosił struny swej czarodziejskiej wieszczę Lutni, cześć Tobiel!

Pieśni twoje świat cały śpiewa, a muzyka Twoja smutek a raczej żalność ten wyraz, który na żadne inne narzuca przelozę się nieda—głosi i skarży się ziemi całej. Cześć Tobie, który pracując dla rodaków swoich, w krótkim lecz owocnym tak bytowaniu cierpiełś niedostatek, a nieoceniony, za życia, nigdy nie wiedziałś o sławie swojej.

Dziś gdy w lat 60 po śmierci składamy Ci hołdy, niech muzyka Twoja z lotnością nadziemskich eterów—oznajmi Ci w niebie o naszej czci i uwielbieniu dla niespożytych plodów geniuszu Twoego. Niech Ci oznamji, żeś chluba tej ziemi, która Ci życie dała, tej ziemi, której serce swoje zwrócić kazales. Dziś w Lutni koncert ku czci Chopina.
L. Wawrzynowicz.

Z prasy rosyjskiej.

Jak powstała komisja fińskorosyjska.

„Birn. Wied.“ podają szczegóły narad, które poprzedziły ogłoszenie ostatniego aktu o stosunkach rosyjsko-fińskich. W jesieni 1909 r. odbyło się kilka narad w sprawie fińskiej. Na narady zaproszeni zostali przedstawiciele skrajnych poglądów, Deutrich, gen. Borodin i Kowewo. Jak mówią, gen. Berkman ówczesny gen.-gubernator fiński dawał do zrozumienia Stołypinowi, iż udział wyżej wymienionych osób z góry rozstrzyga kwestję. Stołypin pojednawczo zauważył, iż udział skrajnych elementów w posiedzeniach jest nawet pożądanym, aby kwestje można było oświetlić wszechstronnie. Pręczy wyżej wymienionych osób w naradach wzięli udział: Stołypin, Kokowcew, Szczegolowitow, Charitonow, Bekman, Kryżanowski i Jakunczykow. Poglądy na kwestję fińską podzieliły się odrazu.

Na prawem skrzydle stanęli: Deutrich, Kowewo i Borodin. Poglądy ich podzielał, a nawet szedł jeszcze dalej Szczegolowitow. Charitonow tworzył centrum. Gdy mówiono o tem, że Fińdacja powinna brać udział w wydatkach ogólnopolskich Charitonow odpowiadział: Fińdacja jest to skrzynia pieniężna. Lecz czy jesteśmy pewni, że posiadamy do niej klucz? Kokowcew w naradach tworzył lewicę. Wskazywał na właściwości charakteru fińskiego i żądał odpowiedzialności pomiędzy stosowanymi środkami a możliwymi następstwami. Oświadczając się za zjednoczeniem, ostrzegł przed zbyt pośpiesznymi środkami. Stołypin nie wypowiadał swoich zapatrywań.

Kryżanowski na jednym z posiedzeń dotknął terminu „wewnętrzne sprawy Fińdacji“ i zaznaczył, iż wewnętrznym sprawom można przeciwstawić zewnętrzne a nie ogólnopolskowskie, jak to czynią Deutrich, Kowewo i Borodin.

do miasta plynących nie miała przedem brzożek powiewnych? Jak mogli przeczć rzecz taką? Poculi w sobie bożajz wielką jakgdyby senatorowie Garin, Neuhardt i Diedulin dojeżdżali już do Rudniki i pogodność wstąpiła w ich serca, iż jakaś moc niewidzialna wyrzucić ich chciała w tej powinności i uchyliła od nich karę wielką za zaniebdywanie spraw najważniejszych, da rozwoju i przyszłości miasta mających cechę pierwszorzędną.

W mieście uznano, iż rzecz sama przez się najlepiej się ułożyła i pamięć o czynach męża godnego będzie utrwalona należyte. Po oto, gdy puszcza młode pędy na powiewnych brzożkach, sięgnie po nie ręka opiekunka, odwiekie pędy od korony, a zapomagając z nim młode pokolenia naszymy: być dumnym, się w cierpieniu, być pierwszym, ale na polu walki czy przy pracy!

Tak pamięć niezagłębnie o rzeczach minionych, a nauczy patrzeć suchym okiem, czekać ścisłym sercem i mocną prawicą—jutra!

A całować będziemy jeno to czerstwe lono ziemi rodnalnej, co przez try, przez krew, przez pot—wieszmy brzożkom da moc wytrwania...

A b d a n k .

Z wędrówki tygodniowej.

(Trochę krotoczwili i trochę promieni).

Stała się w Częstochowie rzecz nadzwyczajna: była okazja wystawienia co najmniej piętnastu bram triumfalnych, odegrania tylny tanlar radosnych i wypania trzy razy tylny mów niedorzecznych i—wszystko chybiło. A stało się nie dzięki temu, aby osłabły w nas kolekiwki instynktu szlachcicko, lecz dla tej prostej przyczyny, iż tajemnica przybycia dostojnych gości tym razem nie była publiczną. Gdy zaś spostrzeżono trąbiące samochody i udekorowanych chaufeurów było zapóźno na wdziewanie fraków, zwrote nie bezek pod huki tryumfalne, i politykanie jakę surowych przed mównkami plomienem. Goście zatem dostojni przyjechali, odjechali, zostawili po sobie nieco swędu ze spalanej benzyny, nieco złota w butelce hotelu Angielskiego i całą gamę wzruszeń rozbudzającoj dygniteryi dwornej na m. Częstochowie i okolice.

Słery „dworne“, jak rzekliśmy, reprezentowane były skąpo, ale niemiale trawnie. Wysecy goście byli nawet zdumieni.

— Cher cousin? — pyta monoklowy pan z samochodu.

Tak zatem, gdy na odległych wschodach i zachodach wytyczają armaty i potyskują w słoczu wycyszczone na głacie łucnie polowe, my tu w Częstochowie zapalamy inne ogniiska—nabóci bratniej z odwiecznie drogim nam sąsia-

Ostatecznie postanowiono utworzyć komisję rosyjsko-finlandzką, która doprowadzi do obecnego stanu stosunki finlandzko-rosyjskie.

Od Administracji.

W numerze wczorajszym w ogłoszeniu o wylosowaniu listów zastawnych T-wo Kredytowego m. Częstochowy zamiast № 159 na który padło 250 rb. winien być № 259.

Również pominięto № 1643. na który padła suma rb. 100. 699

Pêle - Mêle.

— 00 —

— Serbski minister Pasicz oświadcza, że Serbia utworzy port na Dunaju powyżej Radujewac naprotst Gricu. Od Radujewac kolej adriatycka iść będzie do Niszu, a stamtąd przez dolinę Toplicy i Luby do Prizinty i dalej, prawdopodobnie przez Ipek do morza Adriatyckiego.

Podczas walki byków w Zacutuas, w Meksyku, jeden z byków przeszedł barierę i wpadł na widownię; powstała panika, w której 12 osób utraciło życie a 17 odniosło ciężkie obrażenia.

Onegdaj rozpoczął Sejm pruski na nowo swoje obrady. Minister komunikacji wygłosił mowę, dającą wyjaśnienie w kwestii wypadku kolejowego w Mülheim, który spowodował śmierć 19 osób i poranienie 23 osób.

— Redaktor miesięcznika ukraińskiego „Naučno Literaturnyj Wistnik”, p. Sergiusz Wiesiołowski, pociągnięty został do odpowiedzialności sądowej pod zarzutem bluźnierstwa i pornografii za wydrukiwanie we wspomnianym miesięczniku w r. z. przekładu utworu Anatola France p. tyt. „Wyspa pingwinów”.

— Skutkiem zatargów z pracodawcami o zarobki, zastrejkowało w Medjolanie i w okolicy 30,000 mularzy.

— Na przyszłą niedzielę zapowiadają w Berlinie ze strony liberalów i socjalistów nowe obrzyhmie demonstracje przeciw sejmowej reformie wyborczej.

103 Onegdaj po zebraniu w Bremie, na którym Róza Luxemburg mówiła o reformie pruskiego prawa wyborczego, wybuchła na ulicy bójka pomiędzy uczestnikami zebrania a policją; dużo osób aresztowano.

KRONIKA.

Kalendarzyk.

Dziś: Grobu Chr. i Ezechiela. — Jaromira.
Jutro: św. Leona Wielk. P. W. D. K.
Labostawa.

Wschód słońca: godz. 5 m. 18.
Zachód „ 6 „ 46.
Przybyło dnia: „ 5 „ 54.
Daty historyczne: 1500 Pokar zamku królewskiego w Krakowie. 1632 Gustaw Adolf wchodzi do Augsburga.

— Przywieszenie Koron dla Janiej Góry.

Pod tytułem powyższym w nr. 94 „Dziennika Powazecznego” ukazała się notatka znów nieścisła, dotycząca osób, udających się w przyszłym tygodniu do Krymu w celu utrzymania z rąk Ojca św. Koron, ofiarowanych dla Najświętszej Panny Marii Częstochowskiej. Albowiem wiemy napewno, że więcej dostojnych osób, zasłużonych miłośników świętego wybrała się w tym celu, niż to zaznacza „Dziennik”.

— Z Tow. Hygienicznego.
Wczorajsze posiedzenie Tow. Hygienicz. zgromadziło liczne koła publiczności. Po załatwieniu zebrania i odczytaniu protokołu poprzedniego posiedzenia przez D-ra Nowaka, na mównicę wstąpiła pani Zylberowicz, wygłosiła nader interesujący referat o metodzie badania inteligencji u dzieci. W najnowszych czasach zmieniły się

zupełnie poglądy na dziecko i na jego wykształcenie. Wszyscy obecnie zgadzają się na to, że, jak dobry ogrodnik musi znać rośliny, którą pielęgnuje i hoduje, tak i pedagog przedwzrostkiem wien wszechstronnie i dokładnie znać swego wychowawcę, dla tego też pedagog nabiera charakteru nauki doświadczalnej i przekształca się w psychologię, t. j. w naukę o dziecku.

Prawdziwego pedagoga zajmować poważnie wienia i stan fizyczny danego dziecka. Dla tego też teraz tak baczna uwaga w szkołach zwracania na wzrok i słuch uczni, ponieważ zmysły te grają nader „ważną rolą w określeniu stopnia inteligencji u danego dziecka. Samo zaś zbadanie tej inteligencji jest rzeczą sporną i trudną. Zwykle bada się za pomocą t. zw. „testów” t. j. drobnych zadań pytań i t. d. Znany uczony francuski, Alfred Binet, ułożył „drabinę metryczną wieku dziecka; według tej, drabiny określą się poziom inteligencji przeciętnej, wyższy lub niższy, a zarazem i różnicę między normalnym, a upośledzonym dzieckiem. Sama prelegentka według metody Bineta zbadła około 100 dzieci i doszła do takich samych wyników; w liczbie tych 100 było 40 dzieci upośledzonych. Nader słusznie w dalszym ciągu swoich wywodów pani Zylberowicz uważyła na konieczność ćwiczenia pamięci u dzieci, ponieważ przy braku pamięci nie sposób prawie, naprzykład nauczyć czytać! Ćwiczenie to jednak powinno być nie tyle mechanicznych, ile rozumowych. Po odcygnięciu, nagrodzonym gorącymi oklaskami, wywiązała się dyskusja, głównie co do wspomnianej metody Bineta; w dyskusji tej zabierali głos pp. Dr. Nowak, Dr. Rozenfeld, Dr. Batawia, p. Wojciechowski i inni. Wogóle referat p-ni Zylberowicz nader korzystnie wrażeń; przebiegała w nim nie tylko gruntowna znajomość przedmiotu, ale i prawdziwe zamiłowanie. Nie wątpimy więc, że i dzisiejszy odczyt w temże Tow. Hyg. o „Leczeniu dzieci upośledzonych metodą pedagogiczną” będzie miał niemiejsze powodzenie.

S t P.

— Dłsijszy odczyt p. D. Zylberowej „O dzieciach normalnych i pedagogii leczniczej” będzie wygłoszony o godz. 4 i pół po. Zmiana godziny nastąpiła na życzenie publiczności pragnącej wysłuchać interesującego odczytu i być wieczorem w „Lutni” na koncercie.

— Z „Lutni”
Dziś o godz. 10 r. w kościele po Maryawickim, staraniem „Lutni” odprawione zostanie nabożeństwo ku uczczeniu pamięci Fryderyka Chopina. Podczas Mszy św. pienia religijne wykona chórz, oraz orkiestra i soliści „Lutni”.
Wieczorem w „Lutni” koncert, poświęcony utworom mistrza.
— Przygotowania do powieści. W parafii św. Zygmunta odbywać się będą nauki, celem przygotowania dzieci do pierwszej powieści i komunii św. codziennie o godz. 11 rano na Sal robotniczej, ulica Krakowska nr. 13. Chłopcom udzielać będzie nauk ks. Zawadzki, dziewczętom ks. Jakowski.

— Oprócz tego dla młodzieży pracującej, która nie może razem z dziećmi chodzić na nauki w godzinach rannych, odbywać się będą lekcje o godz. 7-ej wiecz. Prowadzić je będzie ks. Mężnicki.

— Z Tow. Kredytowego m. Częstochowy.
Dziś odbędzie się ogólne zebranie członków Tow. Kred. m. Częstochowy, prawomocne bez względu na ilość zebranych.

— Zebranie polskiego związku przemysłu żelaznego.
Dziś o godzinie 3-ej po południu w sali jadalnej fabryki Peltzerów odbędzie się II-gie roczne zebranie częstochowskiego oddziału Polskiego związku przemysłu żelaznego.
— Zebranie w Tow. Ogrodniczem.
Dziś o godzinie 3-ej po południu w lokalu Tow. (Szkoła 21) odbędzie się ogólne miesięczne zebranie Częstochowskiego Tow. Ogrodniczego.

Porządek dzienny zebrania: 1) Przemiłna Tow. na Stow. rejestrowane. 2) Działalność komisji rewizyjnej. 3) Wytworzenie na wniosek p. W. Zawady komisji arbitralno zawodowej. 4) Pogadanka p. W. Wojciechowskiego i 5) Wynajęcie nowego lokalu Tow.

— Przed zebraniem odbędzie się pokaz prof. Cyranowicza „O odmalowaniu drzew owocowych”, na który mogą przyć oprócz członków Tow., amatorzy i właściciele ogrodów.

— Zebranie w Stow. Rzemieślniczo-Przemysłowem.

W Stowarzyszc. Rzem.-Przemysłowem dziś odbędzie się zebranie członków tegoż Stowarzyszenia w celu omówienia kwestji Kasy Potyczkowo-Oszczędnościowej.

— Początek punktualnie o godzinie 2-ej po poł.

— Z „Liry”.

Zarząd Tow. muzyczno-literackiego „Lira” zawiadamia, że dziś o godz. 8 wiecz. w lokalu Towarzystwa odbędzie się ogólne zebranie członków Tow.

Porządek dzienny ogólnego Zebrania:

1) Zagajenie zebrania. 2) Wybór przewodniczącego. 3) Sprawozdanie za rok ubiegły. 4) Budżet na rok 1910/11. 5) Projekt założenia orkiestry. 6) Projekt założenia koła gimnastycznego. 7) Wybór: 11 członków Zarządu i 6 zastępców; 3 członków Komisji rewizyjnej i 3 zastępców.

Gdyby w powyższym terminie nie zebrała się ilość członków ustawą przepisana, to drugie zebranie, ważne bez względu na ilość przybyłych członków, w myśl § 28 ustawy, odbędzie się w dniu 17 kwietnia r. b. o godz. 8 wieczorem.

— Z huty „Barbara”.

Dziś o godz. 2 po poł. w lokalu Huty, przy ulicy Ciemnej, odbędzie się ostateczne zebranie udziałowców Huty, które ma stanowić o dalszych jej losach. Pożądane jest przeto jaknajliczejniejsze przybycie zarówno udziałowców, jak i osób zainteresowanych.

— Mykwa.

Całkowite urządzenie nowobudujących się kąpieli (mykwa) otrzymała haktystyczna firma Katowicka: „Lubinus, Stein & C-o”, która z zasady nie przyjmuje u siebie urzędników polaków a korespondencję nawet pomimo żądania klientow, prowadzi tylko w języku niemieckim. O ile wiemy, o robotę ubiegali się również krajowe firmy. Dlatego otrzymała pierwszeństwo firma haktystyczna nie wiemy.

— Za niezamykanie sklepów.

Za niezamykanie sklepów o oznaczonej godzinie podług regulaminu policyjnego, zostali oddani pod sąd: Herszlik Frajermauer (Szkoła nr. 18), Marja Michałajowa (Szkoła nr. 22), Stanisław Brzoza (Szkoła nr. 21).

— Kradzież.

Za kradzież drzewek owocowych z ogrodu p. Karola Zawady został oddany pod sąd mieszkaniec m. Częstochowy Wawrzyniec Garusz z dwoma synami, zamieszkały przy ul. Ciemnej nr. 39 w domu własnym.

— Kradzież na stacji kolei W. W.

W dniu wczorajszym o godzinie w pół do szóstej nieznanym sprawcą skradł pasażerka Janinie Wojtkiewicz torebkę z 12 rublami. Nieposztreżony przez uszkodzoną złodziej umknął bezkarnie.

— Przejechanie.

W dniu wczorajszym woznica rozwозяcy węgiel w skrzyni, najechał na na powracającego ze szkoły Teofila Bodanka, syna stróża przy ulicy Spadek.

Bodanka odniosł ogólne obrażenie ciała. — ożnicą umknął.

— Wpływ zaliczeń kolejowych.

Nr. Nr. zaliczeń z frachtów pośpiesznych: 03619 03624 03627 03634 03641

Nr. Nr. zaliczeń z frachtów krajowych zwyczajnych: 34533 34622 34721 34723 34735 34741 34748 34768 34770 34822 34826 34835 34838 34845 34853 34854 34855 34857 34872 34873 34880 34883 34944 34964 34955 34971 34973 34994.

Nr. Nr. zaliczeń z frachtów zwyczajnych bezpodrzednich: 48128 48144 48820 48827 48845 49077 49209 49360 49386 49461 49485 49493 49592 49733 49744 49851 49873.

— Z Tow. Rzem.-Przemysłowego.

Dziś w Stowarzyszeniu Rzemieślniczo-Przemysłowem odbędzie się pod przewodnictwem p. E. Stokowskiego przedstawienie amatorskie.

Na program złożą się: „Broń niewieścia” farza w 1-m akcie Benedyxa, „Consilium facultatis” komedia w 1-m akcie hr. Fredro i „Gogo” krotochwila w 1-m akcie hr. Bobrowskiego.

Na zakończenie tańce. Początek o godz. 7 i pół wieczorem.

— Bilety wczesniej nabywać można w kaszalerji Stowarzyszenia.

— Piorun.

W ubiegłym czwartek piorun uderzył

i spalił fabrykę wyrobów cementowych na folwarku Wręczyca, należącym do majątku Ostrowy w Ks. Michała Aleksandrowicza.

— Zastrzelenie na granicy.

Podczas przejścia przez granicę, po trzykrotnym ostrzeżeniu żołnierza strażnicy pogranicznej, zabity został Stefan Kissler, Zwłokami zabitego zajęła się komora herbska.

— Oświetlenie elektryczne majątku „Ostrowy”.

Biurowy, Rdzewski i S-ka” zainstalowało w maj. „Ostrowy” oświetlenie elektryczne całego majątku. Siłą elektryczną poruszane są lokomobile, młocarnie i sieczkarnie.

— Przywłaszczenie paszportu.

Za przywłaszczenie sobie cudzego paszportu, wydanego na imię Wojciecha Lucy, aresztowano i osadzono w areszcie Andrzeja Gabrysiaka, mieszkańca miasta Częstochowy.

— Z Herbów.

Naczelnik powiatu częstochowskiego pozwoził mieszkańcom wsi Herby na urządzenie ogólnego zebrania w domu p. Trzepizury w dniu 17 b. m. w kwestji omówienia sprawy budowy kaplicy rzymsko-katolickiej w Herbach.

— Z teatryku „Odeon”.

Ostatni program teatryku „Odeon” obfituje w rzeczy istotnie ciekawe. Do takich należą: „W kramie wiecznych lodów”, zdjęcia z natury w kolorach, wyrobę z ceramiki, oraz dramat historyczny „Andrzej Chénier”. Kilka obrazów komicznych dopełnia obfitej całości.

Nad program „Asmodea”, fantasmagoria XX-go wieku, ciekawie pomyślane i zniechęnie wykonywane sztuki magiczne.

— Sprawy kolejowe.

Projekt przyłączenia dystansu kolei Petersburko - Warszawskiej Warszawa-Białystok do sieci kolei „Nadwiślańskich znowu wszedł na porządek dzienny obrad komitetu rejonowego. Przyłączenie tej linii do kolei Nadwiślańskich jest w zasadzie zdecydowane. Komitet za rejonowy ma w tej sprawie opracować szczegóły i dopilnować, aby ruch pociągów osobowych i przesyłka towarów nie uległy rujnoznemu. Połączenie zapewne nastąpi od d. 14 lipca r. b.

— Powiększenie personelu urzędniczego.

Tutejsze izby skarbowe otrzymały polecenie, aby najpóźniej dn. 14 lipca przedstawii wykazy, dotyczące składu urzędniczych izb skarbowych i kas powiatowych, oraz ilości nieobsadzonych posad. Dane te zbierane są na skutek zamierzonego powiększenia personelu tych instytucji.

— Ze szpitala.

W ciągu dnia wczorajszego w szpitalu miejskim znajdowało się na kuracji: mężczyzn 35 i kobiet 22.

— Z rzeźni miejskiej.

W ciągu doby ubiegłej w rzeźni miejskiej ubito: wołów sztuk 36, krów — 57, cieląt—42, trzody chlewnej — 62 i baranów—2.

— Aresztowania.

W ciągu dnia wczorajszego aresztowano w naszym mieście następujące osoby:

za włóczęgostwo: Frazma Kożę, Stanisława Piotrowskiego, Bronisławę Pachucką i Franciszka Spiewak;

dla sprawdzenia osobistości: Józefa Pyrka, Stanisława Konieczki, Moszka Golberga, Stanisławę Platkowską i Franciszka Klecha;

dla oględzlu lekarskich: Marjanę Węclawek, Władysławę Naporską, Marjanę Pięć i Sabinę Brylską;

za kontrabandę: Arona Iekowicza i Juska Altmana;

za pijactwo: Jana Lubczyka.

Korespondencje.

Z Noworodkami.

— Z Tow. „Hazomir”.

Dziś t. j. w niedzielę d. 10 b. m. Radomskie kółko literacko-artewawcze „Hazomir” urządza w miejscowym teatrze „Inauguracyjny koncert”, połączony z występem chóru śpiewaczego i orkiestrą smyczkową, pod kierunkiem p. Klebańskiego, oraz amatorskim przedstawieniem.

Na powyższą uroczystość T-wo zaprosiło pokrewne towarzystwa innych miast.

Po skończonym koncercie odbędzie

agnitlżną austrjackich sfer wojskowych, książka bar. Schlichta jest jeszcze jednym żywym dowodem, że w osławionej z karności armii niemieckiej pod budzącymi pozorami tężny kryją się poważne symptomy wewnętrznego rozkładu.

System protekcyjny, gnębienie szeregowców, bezduszną rutyną dowódców, niskie płace i wskutek tego niezabezpieczenie materialne oficerów, zewnętrzna błyskotliwość — wszystko to są charakterystyczne objawy upadku i demoralizacji.

Leniwie spoczywając na laurach zwycięstw z roku 1870, armia niemiecka zatraciła w sobie cały duch bojowy i patriotyzm. Utworzyła się niezgłębiona przepaść pomiędzy dobrym z gruntu i miliującym karności żołnierzem, a oficerem karierowiczem, widzącym przed sobą li tylko awanse i zapatrującym się na szeregowca, jako na „mięso armatnie”. Zrodził się w szeregu żołnierzy rozumiących, lecz zabójczy dla armii krytycyzm — zajadły wróg posłuszeństwa. Okrucieństwa oficerów i feldfeblów krytycyzm ten zmieniają powoli w lęgnącą się nienawiść.

Wszystko to są czynniki niebezpieczne, pod wpływem których budzą się poważne wątpliwości co do ostawionej żężny zwycięskiej armii niemieckiej.

ROZMAITOŚCI.

Walc we troje.

Pewien angielski aktor wynalazł coś jeszcze niebawalego, za co nie będą mu wdzięczni wodzireje ani amfitrjonowie, wydający bale. I tak już mają dosyć kłopotu z dostarczeniem każdej dancserce po dancserze. Będą mieli jeszcze większy. Ów aktor wprowadza walc we troje. Na każdą damę przypada po dwu kawalerów. Gdyby stosunek był odwrotny, wynalazca rozstrzygnąłby problemą przeważającego feminizmu na sali balowej.

— Szkoła papug.

W Paryżu istnieje od pewnego czasu i rozwija się coraz pomyślniej szkoła papug. Nauka rozpoczyna się powtarzaniem ptakom pewnych frazesów. Następnie przechodzą papugi do wyższej klasy, gdzie jako środka pomocniczego używa się fonografu. Grupy 3 do 4 papug przysłuchują się fonografowi i powoli zaczynają powtarzać. Nauka rozpoczynająca się poszczególnymi słowami, kończy się cytowaniami klasyków francuskich.

— Osobliwości parlamentarne w Anglii.

Zarówno w Izbie lordów, jak i w Izbie gmin panują rozmaite osobliwości zwyczajne. I tak np. słuchacze, siedzącemu na galerii w Izbie gmin, nie wolno wyrzucić ani jednego słowa; nie wolno mu też, nawet gdyby się nudził, wy-

jąć gazety i czytać. Czuwa nad tem bardzo pilnie osobny dozorca, który winnego natychmiast usuwa. Nawet członkom izby nie wolno czytać gazet podczas posiedzeń. Służba przestrzega też pilnie, by wszystkie osoby na galerji siedziały z odkrytą głową; obowiązuje to również parów, którzy z galerji przysłuchują się obradom. Natomiast posłowie w sali obrad siedzą zzwyczaj w kapeluszach na głowie.

Przed kilku laty zdarzyło się, że jakiś książę indyjski powstał na galerji i chciał przemówić. W całej sali wywołało to nieopisane zamieszanie. Zanim jednak Hindus mógł wypowiedzieć jedno słowo, już zniknął z galerji, wprowadzony przez dozorców. W Izbie lordów przypada biskupom 26 miejsc. Ponieważ biskupów jest w Anglii znacznie więcej, więc wchodzi do izby po starszeństwie. Nowy biskup musi być wprowadzony przez dwóch innych. Powitanie z lordem kanclerzem jest nieziemnie ceremonialne; składa się na nie szereg wzajemnych ukłonów.

Co może być z człowieka?

Nie wiele osób zdaje sobie z tego sprawę, iż części składowe ciała ludzkiego pod względem chemicznym są takie same, jak kurzego jaja. Na podstawie tego powiedzieć można, że zawartość człowieka lat 35, średniego wzrostu i średniej tuszy, równa się 1200 jajom, nb. bez skorup. Gdyby ciało ludzkie przerobić na gaz, wówczas otrzymalibyśmy go w ilości 58 metrów sze-

ściennych. W ciele ludzkim jest tyle żelaza, że gdybyśmy je sposobem chemicznym wyciągnęli, mogliśmy zrobić 7 dużych gwóźdźi t. zw. bretnali. Z wytopionego sadła z przeciętego człowieka można zrobić 3 i pół funta świec. Węgiel człowiek posiada w sobie tyle, iż z niego można zrobić 15 dużych ołówków. Gdyby zebrał wszystkich fosfor, jaki się w ciele ludzkim znajduje, starczyłoby go na wyrobienie 80 tysięcy zapalek. Dalej z człowieka można wygotować dwadzieścia tyzeczek od herbaty soli kuchennej, gdyby go zaś oddać do cukrowni, to wyrobionoby z niego pięćdziesiąt kawalków cukru kostkowego. Wyciśnięty pod prasą hydrauliczną człowiek dałby z siebie 42 kwarty dystylowanej wody.

Satyra i humor.

Monolog pana radcy.

— Powiadam państwu, jak moja Florcia była panną, to była taka rozkoszna, taka przylepka, że często miałem ochotę zjeść ją całą, jak tę bakkę! A dzisiaj? Dzisiaj mocno żałuję, że jej wronzas nie zjadłem.

Z powodu ważnego interesu jest plac duży do sprzedania. wiadomość Strawa 7 m. 1 690

Sprzedam sklepik w wojew. białko Kłajasto u przył. 600. 34. Jaus 24 m. wiadomości Wileńsk 24 31. Bardo 691

„Zdrój”

Fabryka wód mineralnych aptekarza St. WĄGROWSKIEGO

w Częstochowie III Aleja № 62, tel. 31

NAGRODZONA MEDALAMI:

Poleca wody mineralne w syfonach i fiaskach na wodzie destylowanej ściśle podług analizy przyrządzane w zupełności zastępujące wody naturalne. Wody górskie: apente, Franz Jozef i Huniadę. Wody stołowe: Giessschübler i Narzan. Lemoniady owocowe na sposób „Lanina” przyrządzane. Wszystkie wyrobnie wylączając wody sodowej wyrabiane na kwasie węglanym plynym.

Zadać wszędzie i zwracać uwagę na firmę. Syfony i fiaski bez etykiety nie pochodzą z fabr. „Zdrój”. Reprezentacja plynego kwasu węglanego Na żądanie dostarcza się wód do domów na zamówienie i przyjęcia. 436

Tow. Akc. Zakładów Ceramicznych **Dziwulski i Lange w Warszawie.**

Fabryki: w Opocznie i Sławiańsku. 445

POLECA: posadzki terrakotowe, płytki terrakotowe, glazurowane, zwykłe i fantazyjne; licówki zwykłe i glazurowane. Wyroby ogniotrwałe

Zamówienia przyjmuje:

Przedstawiciel: ZDZISŁAW RYLSKI, Częstochowa Aleja II Nr. 33 Tel. 93.

Browar Parowy i Fabryka Słodu

K. SZWEDE, w Częstochowie

Poleca swe wyroby nagrodzone medalem złotym na Wystawie Częstochowskiej

Piwo pilzeńskie stołowe i ciemne w beczkach i butelkach	Słód bawarski i pilzeński w wagonowych ładunkach	Kawę słodową paloną 520 na pudy i funty
---	--	---

WYNAJEM:

karet i powozów na gumach i bez gum bryczek. Ceny umiarkowane Aleja I № 4. —

Telef. № 106. Przedsiębiorstwo pocztowe (dawniej poczalterja)

Do wynajęcia od 1-go kwietnia 1910 roku składający się z trzech pokoi, kuchni, przedpokoju, w obszarze ośmiu okien dużych, zdający na mieszkanie sale zabaw lub fabrykę wiadomości w składzie tabacznym Markusa Wiener I-a Aleja № 10. 65

J. F. FILUS i S-ka

BUDOWA NIEMIECKA

w CZĘSTOCHOWIE ul. Teatralna Nr. 27.

Specjalność Budowa studzien artezjskich, oraz wszelkich robót w zakresie studniarstwa wchodzących

Pozukiwania Górnicze, wiercenie głębokich otworów świdrowych w celu poszukiwania minerałów ziemnych.

Próbne otwory świdrowe dla zbadania warstw ziemi pod budowę domów, mostów, kominów Fabrycznych i t. p. 470

Zamówienia na powyższe roboty przyjmuje w każdej miejscowości Cesarstwa i Królestwa.

Bardzo ważna wiadomość dotycząca sprawy: **PROBLEMY PRZECZYSLAJĄCYCH DRA CAUVIN'A** (patentowany)

Do nabycia we wszystkich większych aptekach w PARYŻU: Faubourg Saint-Denis, 147

Pokostu 500 beczek

do sprzedania, hurtem i częściowo. Próby wysyłam na żądanie. Oferty Warszawa Skolna 4, H. Czernik.

Poszukiwani są agenci na wysoką prowizję do różnych artykułów.

istniejący od roku 1869.

Skład win i towarów kolonialnych Jakóba Heilmanna

Na nadchodzący „Pasach” poleca Ss. Publiczności winna, młody i spirytualnie od najtańszych do najdroższych cen, również towary kolonialne, konserwy rybne o wycie suszone i delikatny w najwyższych gatunkach. 702

Do sprzedania plac łączący 2 ulice Żelazną i Zieloną oficyna i ogród Wiadomości Zielona 24. 701

„ARYSTOKRATKA”

krom i proszek.

Odszczeka na wystawie lekarskiej i przyrodników we Lwowie medalem złotym i dyplomem.

„Arystokratka” działa przez swą siłę i siłę antyseptyczną i oświeżającą, jak po krótkim użyciu—staże się płóć białą i odbiera młodocianej świeżość i witalność.

Pięgi marmazoki, wagner, sółta plamy „Arystokratka” usuwa po kilkunastu użyciu.

Żądać w składach aptecznych i aptekach. Główny skład na Królestwo i Cesarstwo w składzie łączącym

WARSZAWA GRZEL

w Częstochowie, III Aleja № 48

Do sprzedania dom z placem przy placu Wileńskim Nr. 61 Fijałkowski. 645

Sklep do sprzedania na Janiej Górze blisko bramy wiodącej w ul. Wileńskiej Nr. 14 u państwa Kajawałskich 648

Za pół ceny kosztu sprzedam sklep za dobrem interesem gwarantuję 300 rb. posostawie Aleja III 71 m. 3 Białki Częstochowa. 671

Pokój umiarkowany do wynajęcia przy inteligentnej rodzinie wiadomości w administracji Gazyty 680

Do wynajęcia pokój z Lipca r. b. 6 lub 8 pokoi z kuchnią przed-pokojem i wszelkimi wygodami 3 Aleja dom Nr. 62 682

Dom trafikowo sprzedam blisko Janiej Góry na 1700 rb. z powodu powstającej choroby Aleja III 71 m. 3 Białki Białki Częstochowa. 687

Do wynajęcia pokój z oświetleniem gazem elektrycznym Janogórskiego 34 Wronki 691

Sklep sprzedawo-sprytobużny razem z mieszkością do sprzedania w dobrym punkcie cena proporcjonalna. wiadomości Teatralna 24 w składzie 704

Polecje meliorowane

Mam zaszczyt zawiadomić Ss. Publiczność że z dniem 1 maja 1910 r. mój pensjonat znacznie powiększony został wskutek czego upraszam Ss. Publiczność takwale odwiezdz takowy z poważaniem 607

Marja Szanajder Wrocław ul. Numerka 20 51

Wycieczki pasporty wydany przez C. p. stobowalę magistrat na imię Machel Strochlen. 700

Do sprzedania mieszkość sprzedam 70-pokojowy-sprytobużny w Aleja 3 Nr. 71 m. 3 Białki. 705

Wycieczki do sprzedania w najbliższym punkcie targi 60 rb. wiadomości Aleja 3 71 m. 3 Białki. 701

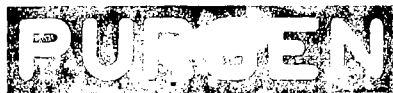
Wycieczki przy Częstochowie sprzedawo-sprytobużny razem z mieszkością w dobrej sytuacji 2 Aleja. 706

HENRYK LANZ
MANNHEIM
POLECA
LOKOMOBILE
na parę maszyną i przetrzany z wentylownym systemem. Lanzy z kondensacją i bez kondensacji.
Generalna reprezentacja
Tow. Akc. „Parowóz” w Warszawie
Telefonu 12-55 i 20-60. 204 Królewska Nr. 39.

Lekarze całego świata zalecają stale

Idealny środek
przeczyszczający dla
dorosłych i dzieci:

Przyjemny, łagodny
skuteczny.

Cena pudełka 65 kop. Dostać można we wszystkich aptekach Br. Bazar Os. Tarsa Budapeszt.

UWAGA: Oryginalne pudełka opatrzone są niebieską banderolą z napisem rosyjskim

Centralna Stacja Elektryczna w Częstochowie

Biuro w gmachu Magstratu.

Sprzedaz i wynajem motorów elektrycznych na raty miesięczne i kwartalne.

Najtansza i najdogodniejsza siła motoryczna dla fabryczek i warsztatów

H. KOCZAŁSKI & Co, Dom Komisowo-Spedycyjny
Częstochowa, Herby pr., Herby ros. i Granica
Kantor mieści się przy ul. Panny-Maryi Nr. 18 w oficynie na lewo (parter) Telefon 38.
W zakres operacji wchodzi: cienie i ekspedycja towarów przywózowych i wywózowych na warunkach najprzystajniejszych

KOŁA H. WAGNER i S-ka
WARSAWA,
Łucka 11, Telef. 62-99.
Specjalna Fabryka kół i wozów
Wielki medal srebrny na wystawie w Lublinie 1908 r.
Złoty medal na wystawie w Częstochowie 1909 r.
Kółka do karot, powozów, bryczek, platform, wozów i wszelkie inne gwarantowanej trwałości, napędzane na zimno na maszynach hydraulicznych. Nowe wozy kolejowe, saskie i pół-racowe, platformy różnych typów. Cenniki na żądanie gratis i franko.

Pierwsza Sosnowiecka Fabryka Rowerów
ALB. PLADEK i S-ka
Sosnowiec, ul. Warszawska Nr. 10.
Polca na sezon bieżący ROWERY własnej i najnowszej konstrukcji zastawiane do tutejszych dróg z wszystkimi dodatkami i pełną gwarancją od rb. 65.
Reparacje rowerów wszystkich systemów.
Wynajem rowerów na godziny.
Cenniki na żądanie bezpłatnie

Środek wzmacniający! Pobudzający apetyt!
KARPIŃSKIEGO
HEMATOGEN
zastępuje szlaczne przetwory żelaza, tran, ekstrakty słodowe i t. p. które przewyższa smakiem i działaniem.
Znakomity środek wzmacniający:
w Błednicy
Niedokrewistości
Zółtacz
Chorobie angielskiej
Osłabienie serca i nerwów
oraz u Rekonwalescentów po zapaleniu płuc, grypy i t. p. i u Dzieci słabo rozwiniętych.
SPÓSOB UŻYCIA: Dorosli używają 1-2 razy dziennie po łyżeczkę stołową, najlepiej na 1/2-1 godzinę przed jedzeniem. Dzieciom dawać należy 1-2 łyżek deserowych. Dzieciom przy pierś 1-2 łyżeczek, zmieszawszy Hematogen z mlekiem w smoczku.
Żądać HEMATOGEN KARPINSKIEGO gdyż ten jest zawsze świeży — Cena flaszki rb. 1
Laboratorium Chemiczno-farmaceutyczne
Tow. Akc. „Fr. Karpiński w Warszawie”
Ul. Elektralna 35. Telefon 600.

ZAKŁAD
artystyczno-fotograficzny
Wacława Wesołowskiego
w Częstochowie
róg II Alei i Teatralnej 26.
Wykonuje wszelkie roboty wchodzące w zakres nowoczesnej fotografii po cenach przystępnych.

SOLEC
Medal Złoty wyst. Ciesch. 1908 roku dipl. uzn. wyst. hyg. w Lubl. 1908
Zakład wód mineralnych siarczano-słonych
SEZON OD 7 (20) MAJA DO 7 (20) WRZEŚNIA.
Znane ze swej skuteczności w reumatyzmie, zółtacz, nerwobólach, przymiocie, kąpiele mineralne siarczano-słone, mufowe ogólne i częściowe, ługowe i gazowe. Przez lekarza prowadzony dział mechano-elektrotarapij, gimnastyki leczniczej.
Szpital na 35 łóżek, w którym miesięczny pobyt wraz z utrzymaniem i kąpielami kosztuje około 30 rb.
Hotel z restauracją, salą balową i teatralną. Nowowzniesiony, wszelkimi wymaganiami komfortu odpowiadający hotel-pensjonat. Mieszkania rodzinne w willach. Nowe efektowne oświetlenie. Stała orkiestra, rejunjony, czytelnia dobrze zaopatrzona. Tennis.
CENY NIZKIE, wygodne mieszkanie, całkowite utrzymanie kuracja od 60 rb. miesięcznie. Ceny mieszkań zakładowych od 20-go maja do 20-go czerwca i od 20-go sierpnia do 20 września o 25% taniej.
W czasie sezonu telegraf na miejscu. Wszelkie przekazy pieniężne na Solec uskuteczni Dom Bankowy B. Popławski w Warszawie, Mazowiecka Nr. 16.
Główny przez st. Kiełcowa KIEŁCE skład asort. samochodów w 3-4 powozami w 2-3 godzin do Zakładu. Informacji udziela Zarząd Solca: poczta Stopnica, g. Kieleckiej.

Wielki wybór gotowych gorsetów od 2 do 25 rubli
poleca pracownia gorsetów
„JOZEFY”
Częstochowa Al. III róg Szkolnej dom p. Wnorowskiej
Reparacje, pranie, przesłanowywanie i t. p. Potrzebne są panny 647

KASZEL UPORCZYWY, KATAR ZANIEDBANY, NIEZTY OBKRZELI, KATAR, POZOSTAŁOŚĆ PO INFLUENZY
BYWAJA USUWANE DZIĘKI UŻYCIU
KAPSULEK COGNET
Jest to lek znakomity przeciwko wszystkim
CHOROBYM PŁUCNYM
PARTY, Rue de Saintonge, 48 i wszystkie apteki.

Rzadta okazja
Za 7 rb. 25 kop.
Wysłałem pocztą bez zadatku i bez ryzyka 2 kostiumy wehłanego moonego i modnego „Angielskiego Trykotu” 2 arsz. szerokości: 4 1/2 sz. na cały męski kostium i 8 rs. trykotu „Panama” na elegancki damski kostium. Nie podobajemy się — wrócić się pieniądze. Przy wypisaniu 4-oh od inków dodaje się darownie do męskiego i odinku podszewka i wysyła szuram białostowa Bluzka. Za salicemier doręcza się 2 kop. z rubla. Adres: A. Kijman, Łódź. P 14.

Skład zegarów ściennej i zegarków kieszonkowych, wyrobów jubilerskich, plastergwanich i fornitur dla zegarmistrzów.
Reprezentant zegarków Omega Sz. Lorje
w Częstochowie, I aleja Nr. 9.

Zatwierdzony przez Ministeryum w 1900 r.
ZAKŁAD DLA CHOROCH NA OCZY
D-ra J. MARCZEWSKIEGO
b. Ordynatora Warszawskiej Kliniki Okulistycznej, mieści się
Jab przedtem w Częstochowie przy ulicy Cerkiewnej Nr. 19, przyjmuje na stałe chorych od 1 r. 50 k. do 3 rb. na dobę. Porady przychodzącym chorym od 10-12 i od 3-4. W środy i niedziele tylko ranne przyjęcia.

Nagrodzony Wielkim Srebrnym Medalem w Częstochowie.
CYKLODROM otwarty Teatrnia 3 w Częstochowie
Warsztat reparacyjny
Cześci zapasowe. Emalowanie, nakłowanie Bovery własnego wyrobu

ZENITH
najdokładniejsze zegarki.
Wysłana pocztą, na Częstochowę, w składzie zegarków i. Srebrna 70g 43-1.

Zawiadomienie!
Prosimy o zwrócenie szczególnej uwagi na to, że Muiracithin nasz jest w dobrej obecnej najznakomitszym środkiem wzmacniającym nerwy.
Niezwykle pomyślnie wyniki, osiągnięte w leczeniu chorób układu nerwowego, osłabienia pamięci, bezsenności, uczucia obawy, ucisku, uderzeń krwi do głowy i t. p. są ogólnie uznane.
Zwracamy uwagę na wyczerpującą literaturę lekarską, omawiającą dany przedmiot. Literaturę tę może każdy otrzymać gratis i franco. Muiracithin jest stale zalecany przez wybitnych profesorów oraz stosowany ogólnie w pierwszorzędnym klinicek w kraju i zagranicą, jakoteż w praktyce prywatnej. Należy żądać niezwłocznego wysłania odnośnej literatury.
UWAGA. Poleca się uwadze Szanownej Publiczności że tylko my jesteśmy wyłącznymi fabrykantami prawdziwego zagrancicznego „Muiracithinu”, którego cena obecnie, jak i poprzednio p. zostaje rb. 5 — i tylko nasz Muiracithin jest zalecany przez znanych lekarzy i profesorów, jak von Leyden, Senator, Eulenburg i wielu innych. Żądać „Muiracithin” w rosyjskim lub w polskim opakowaniu, opatrzonym marką ochronną H. N. B. w gwiazdki, wszelkie zaś inne w niemieckim opakowaniu nadsławnictwa stanowczo odrzucęć.
Kontar preparatów Chemicznych Petersburg, Meta Komusz. 10.
Literaturę gratis i franco otrzymać można u Reprezentanta na Król. Polskie, Litwe, Ukrainę i Połud. Rosję, S. Rościszewskiego Warszawa, Bracka 6, tel. 123-46. Muiracithin jest do nabycia w wszystkich większych aptekach i składach aptecznych.

PRENUMERATE I OGŁOSZENIA PRZYJMĄ: Kantor własny Częstochowa Aleja II Nr. 43 — w Zawierciu księgarnia p. K. Lubcke i S-ka, — w Rakowie p. Leon Piotrowski.

Warunki prenumeraty: Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 2 kop. 80, miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową, lub odnośnictwem do domów. **Ceny ogłoszeń:** Za wiersz jednoszpaltowy lub jego miejsce: przed tekstem k. 40 po tekście k. 15, obok tekstu (nadesłane) k. 50 nekrologi k. 20. Drobne ogłoszenia po 3 k. za wiersz. Najtansze ogłoszenie k. 20.